

Sebehodnocení před úkolem/cvičením a po něm na 1. stupni v hodinách českého jazyka

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Tereza Lukešová

Název školy, na níž autor působí: ZŠ Zdice

II. Kontext:

Cílová skupina: 1. i 2. stupeň ZŠ

Předmět, v němž byla technika realizována: v hodině českého jazyka

Další relevantní informace: Tuto techniku lze využít v jakémkoliv ročníku a v kterémkoliv předmětu.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Tuto techniku lze využít ke znázornění, kde se v dané látce žáci nacházejí, co pro své pokroky v učení udělali a co ještě mohou konkrétně udělat.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Tuto techniku jsme ve třídě zaváděli již od 2. ročníku. S žáky jsme se věnovali sebehodnocení od první třídy, ale vždy jen na bílé tabulce, ústně, pomocí rozhovoru. Hledali jsme něco, co nám vydrží i jako důkaz o našem učebním postupu, pokroku.

Zavádění tohoto formativního hodnocení nebylo příliš náročné. Vycházeli jsme již ze známé metody sebehodnoticí škály (jak a co umíme), se kterou žáci pracovali v prvním ročníku vždy na konci týdne. Učili se sebehodnotit své schopnosti a dovednosti.

Techniku jsme využívali nepravidelně, později už častěji před větším opakovacím testem. Žáci si díky tomu ověřili, zda látku umějí a měli dostatek času vše natrénovat, procvičit a využít pracovní listy, které jim pro trénink byly nabídnuty.

Technika je poměrně rychlá. Každý žák dostane kartičku, která je otvíratelná (viz příloha 1). Na obou půlkách má hodnoticí škálu plus několik linek. Na levou stranu se žáci sebehodnotí před vyplněním a zopakováním látky. Záznam ukazuje, na jaké je žák úrovni, jak mu to jde a co pro to, aby látku uměl, dělá. Poté papír rozevře a vyplní úkol – doplňování i/y, dělení dvojciferným číslem atd. Po společné kontrole si nalezne chyby a opraví je. Na pravou stranu se žák znovu sebehodnotí. Tentokrát už podle toho, jak dopadl, jaký měl pocit, jak si je svými vědomostmi jistý při práci a zda mu to jde opravdu tak, jak si myslel. Na linku píše konkrétní návrhy pro to, aby došlo ke zlepšení do testu, který má následně přijít. Na závěr činnosti a sebehodnocení dochází ke sdílení ve dvojicích, ve kterých si žáci radí, jak se látku učí, kde a kdy ji procvičují. Mohou se tak inspirovat pro své další učení.

Reflexe učitele

Zpočátku bylo u některých žáků velmi těžké, aby odpovídali opravdu reálně a dokázali určit, na jaké úrovni právě teď jsou. Velká část žáků se přeceňovala, nechtěla si přiznat, že se látku neučili, nebo si mysleli, že jim stačí pouze dávat pozor ve škole. Někteří měli opačný problém – docházelo k podceňování. Postupem času a díky častému opakování se jim začalo dařit být objektivní. Přispěla k tomu i úprava tabulky – po nějaké době jsme přidali ke škále i několik linek, kde mohl každý napsat komentář: Jak často jsem se látku učil? Kolikrát jsem dělení trénoval? Jak konkrétně jsem to trénoval? aj. Tato technika se mi osvědčila, žáci se ve svém objektivním sebehodnocení zdokonalili a budu jí zařazovat i nadále.

Reflexe žáků

Z rozhovoru žáků vyplývá, že i pro ně je velmi přínosné vědět, na jaké úrovni v látce jsou. Několik žáků kvitovalo i fakt, že si látku před testem zopakují. Ne všichni žáci se na testy doma pečlivě připravují. V tomto případě dostanou maximální podporu, kterou jim mohu jako učitel dát. Dále je práce na nich. Pracovní list k procvičení si berou dobrovolně, ale slabší žáci ho dostanou jako domácí úkol, díky kterému musí látku procvičit. Někteří žáci přiznávají, že bez tohoto kroku by si list nevzali a doma netrénovali.

Doporučení při využití v praxi

Doporučila bych techniku využívat pravidelně, aby si žáci navykli určit svou reálnou úroveň znalostí. Linky, které jsme přidali až později, je vhodné využívat od samého začátku. Věty (otázky), které jim zpočátku pomohou jako návodné otázky, doporučuji nechat na viditelném místě – některým dětem to velmi pomohlo ke shrnutí svého učení.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1: Fotografie sebehodnoticích kartičky

Příloha 2: Fotografie vyplněných sebehodnoticích kartiček

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.